

Supplementblade

til
alle dan ſkrentede Tidsskrifter.

Nr 18.

Onsdagen den 5te Juni.

1839.

Bidrag til og Subscription paa dette Ugeblad, af historisk, æstetisk, literarisk, critisk, og artistisk Indhold, som koster 1 Rdlr. kvartaliter, modtages hos Redacteuren og Udgiveren, Overkrigskommissair N. Chr. Øst (Kl. 9—11 og 3—5), i Køkkenet ved Helligegeist Kirke, Nr. 136, 1te Sal.

Den liturgiske Feide opripped.

I den liturgiske Feide var det et af Strids-puncterne, om hebraiske og latinske Formularer ſkulde beholdes, eller ikke. Bastholm, liig Idomeneus, Kampens Lyn, forfægtede deres Banlyſning. Han ſiger, at Velsignelsen bør oversættes paa Dansk, om end Aldkillinge ikke ville finde Smag i denne Velsignel-sesform, fordi den er dansk, og hellere ville beholde den gamle, som er hebraisk, fordi de ikke forstaar den, da den Enfoldige mest billiger det, han ikke forstaar. Dem, der gjorde Indvendinger herimod, svarer han i en mindre afgjorende Tone, det er bedre, at Velsig-nelsen oversættes paa forstaaeligt Dansk, om den end ved Oversættelsen ſkulde tage noget af sin Fynd, end at den bliver som den er, halv dansk og halv hebraisk, og følgelig uforstaaelig for Mængden. Formedelst dens Uforstaaelighed fordommer han og Døbe-Formularen, opholdende ſig ifor de Udtryk deri: „Gud bevare din Indgang og Udgang fra nu og til evig Tid,” og „igienfødt formedelst Vand og den Hellig Aaland,” ud-hævende tillige, som den største Urimelighed, at ſige om et nyfødt Barn, at det beder, begjerer, banker.

Men Formularernes Uforstaaelighed synes ikke at være nogen ſkellig Grund til deres Forandring. Chateaubriand er i det mindste af den Menning, at Catholikernes i det latinske Sprog affattede Venner fordomble Mængdens religieuſe Feleſſe. Skulde det ikke, ſiger han, være en naturlig Virkning af vor Hang til det Hemmelige? I det Oprør af tanker og Glendigheder som beleire Livet, troer Mennesket, idet han udtaler Ord ſom ere lidet gængſe eller endog ubekindte, at bede om Ting ſom fattes ham og ſom han ikke kiender; det Ubestemte af hans Bon indtager ham i Gierningen, og hans urolige Siel, der ved lidet hvad den forlanger, elſker at formere ligesaa mysterieuſe Bonner, ſom Fernodenhederne.

Mod Bastholms Forſlag, at giøre Forelæs-

ningen af de ti Bud til en Deel af den offentlige Gudstjeneste, erindrede Nogle, at disse Bud have noget Localt ved ſig, og ansorte til Grempel det Bud om Hviledagens Helligholdelse. Chateaubriand svarer herpaa ſom det her ſig, at Sondagen forener to store Fordeler: det er paa eengang en Dag for Fornøjelse og for Religion. Mennesket maa uden Twyl hvile sig fra sine Arbeider, men ſom han i sine Fritimer ikke kan rammes af de bergerlige Love, at unddragte ham da fra den religieuſe Lov, det er at befrie ham fra al Toile, det er at ſenke ham igjen i Naturens Stand, og loſlade en Vilmand midt i Selſkabet. For at forekomme denne Fare, havde de Gamle ſelv giort af Hviledagen en religieuſ Dag; og Christendommen ſelv havde hel-liget dette Grempel. Var Moderindringen her kem-men negle Alar ſildigere, ſaa havde de, der gjorde den, funnet ſynes at være ſmittede af Dantoners Had til Sondagen, hvis Afkaffelse, ſkient et Følfer af Rødselstiden, ſaa lidet kunde paawinges Wonderne, at de sagde: „Vore Orne kiende Sondagen, og ville ikke arbeide paa den Dag.” Hviledagens Hellighol-delse er forordnet af Gud ſelv til hele Skabningens Bedste, ſom den giøre Nordmand Štrom har beviſt i Beskrivelsen af Sundmør.

Bastholm rørte op i en Hveperede for ſin Plan angaaende Communionen, da han ved Brodets og Vinens Uddeiſſe ikke vilde, at man ſkulde bruge det Ord ſande, men i dets Sted Christi egne Ord. Men antage vi, hvad fromme Catholikter troe, at Christus i Eucharistien, under de synlige Skikkeler af Brod og af Vin, har villet ſkuule det uſynlige Offer af hans Blod og af vore Hierter, ſaa er Det ſande, om end overflodigt, dog ligesaa tilladeligt og forsvarligt i en Formular, ſom mangen et overſledigt Biord i Poesien.

Nomerne blevе beständig den eengang hos dem indførte Liturgi troe, og befandt ſig vel, overmaade vel derved. Dette er en Kiendſſag. Vore ſterke Aander, ſom, li-

det belymrende sig om Historien, kunde ad de brugelige Formularer og gæste paa nye, kommer Bastholm imode med den bemærkning, at Folkelæren, som han kalder Præsten, ikke behøver at være lerd, da man i vore Tider har i alle Videnskaber bragt det langt videre end hine gamle Romere og Grækere. Derimod siger Højsli i Eros, at vi have intet forud for de Gamle, uden nogle mechaniske og physikaliske Opfindelser og Maskiner, af hvilke den nuværende Menneskehed selv er den største og værdigste.

Det er et halvt Aarhundrede og derover, siden Bastholms Forsøg til en forbedret Plan i den udvortes Gudstjeneste udkom. Vi have nu endelig en ny Liturgi at vente. Gid den fordeleagtigen maa adskille sig fra den største Deel af sine Førgængere, om hvilke en gottingst Theolog har sagt: „Araberne have en Lykonskning: Gud vande Dig! som er ret passende til deres torre Klima. Dette Danske synes at være gaaet i bogstavelig Opfyldelse ved de fleste nyere Alender og Formularer.“ Vi haabe at Danmarks Intelligents vil skaffe en Liturgi tilveje, som bestemmer alle foregaaende Liturgier.

Historien opføret for Mythologien!

I Professor Clausens Afhandling om „Universitetets Virksomhed“ findes Intet anført om dets ivrige Bestrebelse for at belyse en ødel betydningsfuld malerisk Decoration, udført i Universitetsbygningens Forhalle af Historiemaler Hoyer, paa Foranstaltung af Bygmesteren, som erkendte, at det vilde nærmest falde ham til Last, naar man ved Indtrædelsen i denne offentlige Bygning fandt Tomhed, hvor man, efter dens Bestemmelse og ydre Anstand, var berettiget til at finde noget verdigt Imponerende; Men Forsættelsen af Universitetets Virksomhed er derimod angivet i Prof. Clausens Afhandling, nemlig i Følelsen af det Uverdige i den bevirke Tomhed, at tage Tilflugt til Høyens Forslag om Anvendelsen af Muser og Genier — see dette Blads Nr. 15, 16, og 17 — eller det Mythologiske istedetfor det af Hoyer udførte Historiske. Forsaavidt Prof. Clausen har givet en fuldstændig Udvikling af Høyens Forslag, uden at nevne et Ord om den Decoration som forhen eksisteerte, vil det ikke være overflødig — til Sammenligning — at henlede Opmærksomheden paa Bygmesteren Mallings Forklaring (i „Dagen“ Nr. 215 for 1835) over den udførte Decoration, i hvis Sted Universitetet vedtog Høyens Forslag indstilt til Upprobation, i hvorvel forgives.

Forsvigt udkikes Forsvaret i følgende Inserater:

- Svar paa nogle af de Indvendinger som Prof. Clausen i dansk Ugeblad Nr. 187 har gjort imod Decorationen i den nye Universitetsbygning. (Kbhvnspost. Nr. 229) 1835.
- Svar paa Nr. 1 i Prof. Sibbers „Ogsaa nogle Ord om Vestibulen i den nye Universitetsbygning“ Kbhvnspost. Nr. 260, 61, 62 (indrykket i „Dagen“ Nr. 269 af Malling) 1835.
- Diogenes's Voresredning (Dagen Nr. 295) 1835.
- Gammel Sandhed, paa nye oplagt til Bedste for dem, som ikke kende Sokrates. (Materialier til et dansk biographisk-literarisk Lexicon, Nr. 54). hvilket Forsvar ikke har modt nogen Giendrivelse, efter Prof. Clausens Opfordring til offentlig Drostelse, saa at Aarsagen til, at han aldeles forbigaer denne Decorations Tilværelse, og saaledes i sin Afhandling udelader et historisk Factum — som forte til en almindelig Erfiendelse af en Decorations Nødvendighed i Universitetsbygningen — er ubegribelig, med mindre Universitetets Virksomhed for Vanlyshingen af den udførte Decoration agtes tilhyllet ned et Sler.

Skrivelse fra Rom.

Hertil ankomne Breve fra Kjøbenhavn give os der Haab, at Thorvaldsen, efter at Sandhedslyghed vil til Vinteren indtræffe i Rom. Han skal være tilsteds i October at bivaane Udstillingen i München af den der nyligen støbte Ridderstatue af Churfyrst Maximilian, og derpaa fortsætte Reisen hertil. I hans Atelier er man sysselsat med at indpakke hans talrige Samling af Gipsafstøbninger formede over de fortinligste Antikker, for at sende dem til Liverno, hvorfra de skulle føres med et dansk Krigsskib til Kjøbenhavn, og der opstilles i Thorvaldsens Museum. Maar det nu er tilstrækkeligen bekjendt, hvormeget det lille Kongerige Danmark gør for Kunst og Videnskab, saa behøve vi kun til et Gympel derpaa at tilføje, hvor talrige Kunsterne her fra hint Land ere, hvilke Alle, dygtige Folk, meer eller mindre blive fra deres Hjem sysselsatte og understøttede. Vi anfør dem her med saa Ord, og spørge hvilket Land i Sammenligning vel har at fremvise saa mange Kunstnere i Rom? Rüchler og Røed, foruden Bestillingerne fra Kunstsforeningen have Altarbilleder for nybyggede Kirker at udsøre. — Hansen er overdraget at levere en Række Copier i Pompeji, hvorhen han gaaer, saasnart han har fuldendt sit halvfærdige Billede af Improvisatoren paa Moloen i Neapel. — Af Sonne saae vi her for nogle Dage siden

et stort Billedede, Gudstjenesten i det romerste Campagne i Høsttiden, hvor en Capuciner paa en stor smykket Karre læser Messen for de i mangfoldige Grupper forsamlede Høstfolk. — E. Meyer, En af de dygtigste Genre-Malere, har i sidste Winter fuldendt flere meget vellykkede Billeder. — Videre udmerker Marstrand sig ved sit med Humor, og aldeles i det Italienske Folkelios Land opfattede Maleri, ligesom han allerede har bevist dette i tidligere Billeder, og atter tilstrækkelig beviser samme i det nærværende romerste October-Fest. — Krohn (Medailleur), har udført en Skumont over den afoede Konge af Danmark Christian VII. — Jerichau, en ung Billedhugger, er udrustet med store Anlæg. Detsuden ere endnu her: Hilker, Jerndorf, Bravo, Robke, og Ropp, samtligen Malere, som erholde Sysselsættelse fra deres Fædreland. Ogsaa en Musicus Kung er her med Understøttelse fra sin Regjering, ligesom ogsaa Oldgranskeren Dr. Jahn; og ganske nyligen er ankommen en Pensionair af Academiet i København, Historiemaleren Müller. — Raulbach har igaar forladt os med sine Skolarer, for at indtræffe med den bedre Aarstid i München. Her har han udelukkende sysselsat sig med Studier til Udførelsen af fremtidige Compositioner. (Ifr. Hamb. Corresp. Nr. 121).*)

Et Ord til Kongernes Veroligelse

I sin Piece, Skolen for Livet, siger Grundvig, at de latiniske Skribenter ere Fiender af alle Konger, og dersor bør forvises Landet, jeg kan tænke for at Ungdommen ikke skal faae Lyft til at giøre et Povbelregimente af Enevældet. Denne Betenkethed kan ikke opståae hos Nogen, som kiender lidt til den romerske Historie. Fordi Romerfolket til sin Tid assvor Kongedømmet, dersor sør det ikke Kongerne Fiendskab. Det pleiede tvertimod paa alle optenkelige Maader at forøge bundsforvandte Kongers Høihed. Det gjorde Spaniens Nessekonger til Stolkonger; satte Nasinissa ikke alene i sit fødrene Rige, men indsatte ham i Syphaps Rige, hvorfra han var fordrevet, saa at han ikke alene blev den nægtigste af alle Konger i Afrika, men i Høihed og Magt liig enhver Konge i den hele Verden; det lod Philippus og Nabis, Fiender overvundne i Krig af T. Quintius, dog beholde Rige, eftergav Philippus endeg det første Aars Krigsstyr, og gav ham sin til Gidsel tagne Sen tilbage; end saae det igennem Fingre med de Feltherrer, som havde tilstaat ham nogle Staeder udenfor Macedonien.

Hvor heit i Wre Romerne holdt Konger, sees og

*) Nu jere ogsaa Gdvelin og Bunsen reiste paa offentlig Besøgning til det sydlige Europa. D.

saa deraf, at de, ligesom vi, belagde alt Stort og Fortræltig med Prægtigt med Navn af Kongeligt. Selv Frihedens varmeste Venner lode Kongerne vederfares Ret, som B. Thirlacius skont har viist i et til Kongens Fødselsdag forfattet Indbydelsesfriſt, som fortalte at ferdankes til deres Belærelse, der ville giøre de latinske Skrifter til et Skremsel for Kongerne. Men det har viidt Udsende med Fordanskningen, og den kan undværes, da Cicero i Talen for sin Ven Kong Dejtarus, med rene Ord har sagt, hvad der gjør Sagen klar: „Kongenavnet har altid i denne Stad været helligt, men bundsforvante Kongers og Venners Navn allerhelligt.“

Gods- og Gaard-Salg.

Naar Hr. Grosserer Nathanson vil bøngete det Velgrundede i Klagerne over Næringsformindskelse for de fleste Næringsdrivende, især endel Professionisters, da har han sikkert uret; naar han derimod paastaaer Finanternes rimelige Forbedring, og en tiltagende Velstand al Riget over, (især sobeliggende Kjøbstæders paa Københavns Ruin), saa har han vismost fuldtommen Ret, ogsaa de sigende Priser paa Jordegodser og mindre Land-Giendomme, der ere „Gi blot til Lyft“ synes at betrafte Hr. Grosserens Paastand, saaledes ere i den sildigere Tid folgende Giendomme ved Salg og Kjøb komme i nye Gieres Hænder.

(Bernstorff-Gods) er ved Auction solgt af Hr. Forst- og Jagtjunker Grev C. von Bernstorff, og kostet af Hr. Krigsassessor Hilarius Kalko, for 50,100 Rbd. Godset bestaaer nu til Rest af: Hovedparcellen den saafalde Bernstorffs-Hovmarksgaard med et Areal 1) af 160 Tdr. Land ansat til 20 Tdr. 3 Skp. Hartkorn, og der er forpagtet til 1ste Mai 1841 mod en aarlig Afgift af 300 Tdr. Byg foruden Skatter; 2) circa 144 Tdr. Land eller 18 Tdr. Hartkorn, som er afhændet til Arbe-feste mod en Afgift af 326 Tdr. Byg og 60 Rbd.; 3) Bondergodset, der ligeledes er Arbefeste-Giendum, med 355 Tdr. contribuabelt og 9 Tdr. privileget, Hartkorn med en aarlig Jordbogs Indtagt af 1250 Rbd.; 4) Ordrup Skov, indeholdende et Areal af 70 Tdr. Land, og 2 Torvenosser af circa 46 Tdr. Lands Storrelse.

(Bernstorff-Slot) tilhørende afg. Planter Mac-Gowys Dodsbo, solgt ved 5te Auction (d. 24de Mai d. A.) for 25,850 Rbd. til Hr. Krigsassessor Hilarius Kalko. — — — Disse 2de Salg anlediger Udgiveren til nogle Notitser om denne kongelige Gave til den Bernstorffske Slægt, hvilke meddeles i næste Nr. af disse Blad.

(Grevskabet Christiansholm), der bestaaer af det gamle, i Danmarks Historie beromte Alholms Slot med Tilliggende, samt Jordegoderne Bramslykke og Eggholm, blevet den 1ste Mai d. A. overleverede til den nye Lehnshæfder Grev C. von Raben, en Son af den i f. A. i Rio Janeiro afdøde natur- og kunst-hyndende Grev Raben. (Ifr. om ham: Hempeis Avis for 1838, S. 686 og 703).

(Hovedgaarden Egense Kloster) med Tilhørende, circa 3 Mill. øst for Aalborg, solgt af Hr. Mørk til Hr. Cand. pharm. G. F. Brandt (forhen Ejer af Knapsfeds Gaard i København) for 28,000 Rbd. Solv.